

Fotografie v oddíle

Veronika Šnajdrová

D. T. K. POUTNÍCI PRAHA

Česká tábornická unie

Plackovací práce 2018

Obsah

Úvod	1
Osobní pohled	1
Vybavení	1
Základní pravidla	2
Zlatý řez	2
Třetinové pravidlo	3
Středová kompozice	4
Diagonální kompozice	4
Čistota	5
Hloubka ostrosti	5
Světlo	6
Závěr	6
Zdroje	7
1. Literatura	7
2. Obrázky	7

Úvod

Toto téma pro svou práci jsem si vybrala proto, že se sama věnuji fotografování a myslím si, že je to podstatná věc pro práci především v dětském oddíle. Děti se neustále mění, nic už se nebude opakovat, a proto je důležité si ony „historické“ momenty zapamatovat a zdokumentovat. Každý si užije následnou nostalgii u prohlížení starých fotografií, vzpomínání na vtipné historky a rozjímání nad tím jak se ostatní za ta léta změnili.

Chtěla bych vám tedy nastínit proč je z mého pohledu fotografování pro práci v oddíle důležité a představit základní pravidla pro fotografii. Tato práce může být inspirací pro ostatní jak lépe zachytit jednotlivé momenty. Pravidla focení jsou více méně učebnicovými informacemi a je jen na fotografovi jak je využije.

Osobní pohled

Každý oddíl si vede jakousi kroniku, v níž je zaznamenána každá výprava, akce a každý okamžik, který by byla škoda zapomenout. Fotky by měly být nedílnou součástí takové kroniky. Už jsme se posunuli od dob vyvolávání filmů a klasické fotografie, to přineslo spousty výhod jako je snazší manipulace, lepší kvalita, vyšší kvantita, ale poslední zmíněná výhoda se může lehce stát i nevýhodou, protože vyfotit vše je sice krása, ale kdo ty fotky potom probere a musíme si říct, jestli je opravdu potřeba tolika fotek. Pokud chci zachytit okamžik, kdy si děti založí vlastní oddílovou kapelu, tak je to krásné, ale nemusím vyfotografovat každou jejich zkoušku, stejně tak se nikdo nezastaví nad fotografií, na které bude dítě v nic neříkající situaci a k dovršení sedí zády, člověk už neví, jestli to byl ten nebo onen. Když se tohoto fotograf drží tak si každý může nad fotkou vzpomenout, jaké to bylo a co se dělo „... na to jsem úplně zapoměla...“ nebo „...podívej, jak jsi vypadal s dlouhými vlasy...“. Dokumentace činnosti oddílu se také může podílet na náboru nových členů, prezentace pomocí fotek je jednou z nedílných součástí propagace myšlenky oddílu mezi veřejnost. Nové členy daleko více zaujme fotografie funkční lanovky než jen strohá informace, že se děti naučí zkonstruovat lanovku. Také rodiče členů budou vděční za fotografie svých ratolestí z tábora. Důkaz toho, že se děti baví a netrápí je stesk.

Vybavení

K zachycení důležitých momentů není potřeba nejlepší a nejvýkonnější zrcadlovka, postačí malý fotoaparát nebo i mobilní telefon. Samozřejmě se musíte v konečném výsledku spokojit s nižší kvalitou fotografie, ale pokud nechcete vytvářet umělecké fotografie tak to bohatě stačí. Stejně tak s sebou na bivak neponesete stativ a tašku se třemi objektivy. Vždy záleží, co chcete zachytit, noční výjevy bez stativu asi nebudou ty z nejlepších, proto se buď spokojíte s tím, co je, nebo si na delší akce jako letní tábor prostě přibalíte stativ. Tři základní typy fotoaparátů jsou analogový,

kompaktní a zrcadlový. Analogový je takzvaný klasický fotoaparát to znamená na kinofilm. Kompaktní se od zrcadlového liší tím, že nemá oddělitelný objektiv a většinou má i větší snímač, což znamená, že při zvětšování má fotografie lepší kvalitu. Co tedy za vybavení se dá využít kromě samotného fotoaparátu?

- Začala bych od toho nejzákladnějšího, což je **objektiv**. Objektiv je čočka nebo soustava čoček. Pokud máte kompaktní fotoaparát tak to je zbytečná informace, ale u zrcadlových fotoaparátů si můžete vybrat z velkého množství objektivů. Liší se především v ohnisku a průměru. Zmíním tři základní typy: teleobjektiv, širokoúhlý a normální objektiv. Teleobjektiv má menší průměr a proto celý snímek zaplní i vzdáleným objektem, tím pádem zobrazení zvětšuje. Širokoúhlý objektiv má větší záběr snímku, takže objekty zmenšuje. Příkladem širokoúhlého objektivu je i „rybí oko“ které má záběr až 180° a tím objekty i lehce deformuje. Normální objektiv je pro člověka nejpřirozenější, jelikož objekty zachycuje v úhlu přirozeném pro oko.
- Dalším komponentem, který by se mohl hodit, je **stativ**. Jde vlastně o stojan s možností připevnění zařízení (fotoaparátu, videokamery...). Může být různých velikostí a tvarů, z různých materiálů (hliník, dřevo, titan...). Stativ slouží k stabilizaci fotoaparátu, což se dá využít například k focení ve tmě. Ve tmě nemá fotoaparát dostatek světla, a pokud nechcete použít blesk, který může fotku zploštit, tak musíte udržet při pořizování fotografie ruku v naprostém klidu delší dobu. To se většinou nepodaří, a proto jsou pak fotky rozmazané. Stativ tomuto zabrání. Samozřejmě je stativ jedinou věcí, která může chybět na společné fotografii a nahradit tak fotografa.
- **Záložní zdroj energie** se hodí, především pokud setrváte delší dobu v lokalitě bez možnosti připojení k elektrické síti. Také není od věci mít náhradní **paměťovou kartu**. Pokud se vám vybije baterie ještě před začátkem akce nebo pokud dojde místo na uložení už s tím moc neuděláte.

Základní pravidla

Zlatý řez

Tento pojem je často zaměňován za třetinové pravidlo, ale jeho linie se neshodují s třetinami. Matematicky jde o poměr asi 1,618 (poměr menší části úsečky vůči delší části). Je považován za ideální proporce délek. Vyskytuje se i přírodě například ulity plžů či rozložení květů. Divák se nejprve automaticky soustředí na střed zlatého řezu, tam kde má být hlavní předmět fotografie.

Příklad zlatého řezu
v přírodě – ulita

Obrázek 1

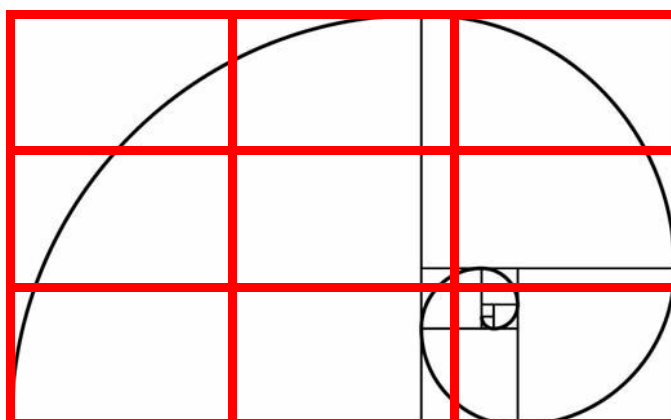

Zlatý řez ve fotografii

Obrázek 2

Třetinové pravidlo

Jedno z nejdůležitějších pravidel kompozice (tj. rozmístění, uspořádání). Dělí obraz na třetiny a jeho principem je že důležité předměty fotografie mají být umístěny v průsečících třetin. Při focení krajiny se využívá podélných třetin. Pokud je hlavním objektem obloha (např. zajímavé mraky), věnujeme obloze dvě třetiny fotografie, ale pokud je středem zájmu sama krajina, obloze bychom měli věnovat pouze jednu třetinu obrazu.

Je vidět, že zlatý řez (černý) se neshoduje s rozložením třetin (červeně).

Obrázek 2

Středová kompozice

Na některé objekty však třetinové pravidlo použít nelze. Takovým objektem je například architektura. Středová kompozice nechtěna kvůli volnému a nic neříkajícímu místu kolem hlavního předmětu, taková fotografie působí nečinně. Pokud jde o architekturu, jež může zaplnit celý obraz, je na místě použít středovou kompozici. Jedná se o takzvanou symetrickou kompozici, která využívá symetrie objektu. Symetrie by použitím středového pravidla ztratila svou podstatu. Dalším příkladem, kde využijeme středovou kompozici, je odraz ve vodní hladině. Tu fotíme tak, aby předěl mezi odrazem a obrazem byl uprostřed.

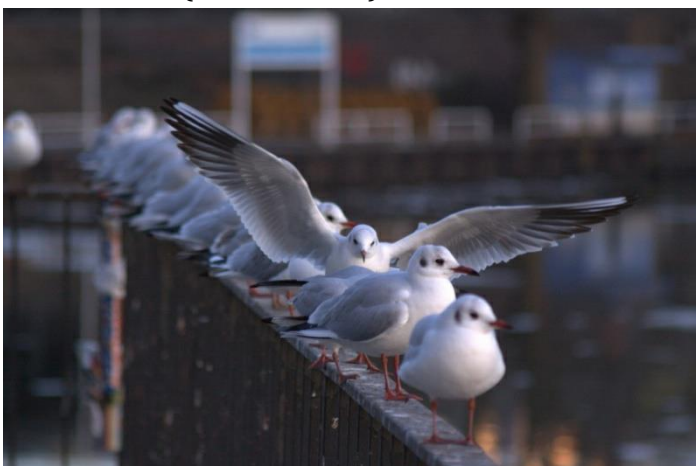

Obrázek 4

Hora a její odraz na hladině tvoří symetrickou složku fotografie a kámen v opozici k domu ve třetině dotváří dynamičnost obrazu.

Diagonální kompozice

Diagonála neboli úhlopříčka přitahuje a vede pozornost diváka. Dodává dynamičnost, dojem plastičnosti a vtahuje pozorovatele do fotografie. Využívá hloubky ostrosti (viz. níže) a většinou také třetinového pravidla.

Obrázek 5

Příklad diagonální kompozice

Čistota

Ve fotografii je čistota důležitá. Minimalistické fotografie jsou založeny na čistotě a minimu výrazných věcí. Stačí jeden barevný nebo jinak výrazný prvek v obraze, aby diváka zaujal. Je o minimalizování prvků v pozadí, cokoli co by mohlo rozptýlit pozornost, musí pryč. Musíme zabránit členitosti a rušení pozadí. Toho docílí buď jednobarevné pozadí, nebo malá hloubka ostrosti (viz. níže). Takové fotografie se fotí především zblízka, ne nadarmo je dobrou zásadou nebát se jít blíž. Častým příkladem takové fotografie je například osamocení strom v krajině.

Napravo mohl být les a nalevo třeba dům, ale tento výřez je klasicky minimalistický.

Obrázek 6

Hloubka ostrosti

Rozsah vzdáleností, ve kterých je focený předmět ostrý, se označuje jako hloubka ostrosti. Je často využíván v diagonální kompozici nebo minimalistické fotografii, ale používá ji, ať vědomě či nevědomě, každý u každého snímku. Má velkou moc změnit výraz fotografie a ukázat to, co by s jinou hloubkou ostrosti zaniklo a bylo přehlédnuto nebo nedoceněno. Malá hloubka ostrosti zdůrazní a vyzdvihne hlavní objekt. Používá se na makrofotografie (tj. fotografie malých objektů jako třeba kapek rosy, hmyz ad.), minimalistické fotografie nebo portréty (zobrazení jednoho jedince). Velká hloubka ostrosti naopak ostře zobrazí celý obraz. Využívá se v krajinářské fotografii nebo k focení architektury.

Vpravo velká hloubka ostrosti, vlevo malá hloubka ostrosti.

Obrázek 7

Světlo

Světlo je základním prvkem fotografie. Světlo ji v podstatě tvoří, bez světla by fotografie nevznikla. Nejlepším světlem je vždy světlo přírodní, samozřejmě, že ho vždy a všude není dostatek a musíme využít umělé, ale stále se nevyrovná světlu přírodnímu. Světlo fotku sice ztvární, ale také ji může zničit.

- Intenzita je jedna z jeho vlastností. Velká intenzita fotku takzvaně přepálí a většina světlých věcí se ztratí v záři bílé a naopak malá intenzita obraz utopí v šeru. Intenzitu můžete ovlivnit vzdáleností od předmětu, nebo délkou expozice (čas, po který je senzor fotoaparátu vystaven světlu z okolí).
- Další vlastností je barva. Barva světla ovlivní barvu celého snímku.
- Kvalitu světla dělíme na světlo rozptýlené a koncentrované (ostré). Rozptýlené světlo vzniká, pokud je zdroj světla větší než focený objekt. Používá se například u portrétů. Zatím co světlo koncentrované se skvěle hodí na fotografování architektury, protože vykreslí rysy budovy. Takové světlo nastává třeba při slunečném poledni, proto portréty foceně v tuto dobu nepatří mezi nejlepší.
- Důležitým komponentem jsou stíny – směr světla. Stíny dotváří trojrozměrný vzhled fotografie. Pokud fotíte v přímém světle (tzn. ze směru, odkud přichází světlo, tzn. světlo má fotograf za zády), výsledek bude spíše plochý. Čím více bude světlo boční, tím plastičtější stíny vytvoří. Focení v protisvětle (tj. ve světle proti fotoaparátu, proti směru focení) je velice obtížné jak na techniku, tak na vybavení, ale je nejlepší k zobrazení průhledných předmětů.

Závěr

Co říci závěrem? Asi jen to, že kolik fotografií, tolik stylů a kompozic. Foťte podle citu. Doufám, že má práce osvětlila základy fotografování. Přemýšlejte, než zmáčknete spoušť. Nefoťte několikrát stejnou věc a zároveň buďte vždy připravení a předvídejte. Fotografie je záležitost správného momentu, zachyťte ten moment. Ukažte okolí, jaký je váš oddíl, zachyťte tu radost v očích vítězů celotáborové hry nebo zamyšlený výraz dítěte při vymýšlení strategie. Foťte, aby rodiče viděli, že jsou děti v dobrých rukou, aby neměli zbytečné obavy. Foťte a prezentujte fotografie při propagaci oddílu na webových stránkách, nástěnkách a letáčcích. Zachyťte vše, na co chcete vzpomínat a uchovat. Zaplňte kroniku fotografiemi. Zmíněnými pravidly se řídit nemusíte, najděte vlastní styl a ukažte ho ostatním, najděte správný okamžik tam, kde ho ostatní nevidí. Pamatujte, že spousta velkých fotografií se pravidly neřídí a naopak se je snaží porušovat a díky tomu vznikají nové pohledy na fotografii. Buďte zkrátka tam, kde se tvoří historie. A jak se říká mezi fotografy – „Dobré světlo přeji!“.

Zdroje

1. Literatura

- Základní pravidla kompozice fotografie | Jaknafoceni.cz. *Jak Na Focení, zjistěte, jak jednoduše zlepšit své fotografie!* [online]. Copyright © 2018 Jaknafoceni.cz. [cit. 21. 02. 2018]. Dostupné z: <https://www.jaknafoceni.cz/12/kompozice-fotografie/>
- [online]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Hlavn%C3%AD_strana

2. Obrázky

- **Obrázek 1** Fotografie zdarma: Nautilus, Shell, Blikotání - Obraz zdarma na Pixabay - 1029360. *Free Images - Pixabay* [online]. Copyright © 2018 Pixabay [cit. 22. 02. 2018]. Dostupné z: <https://pixabay.com/cs/nautilus-shell-blikot%C3%A1n%C3%AD-st%C5%99%C3%ADbrn%C3%A1-1029360/>
- **Obrázek 2** *Jak Na Focení, zjistěte, jak jednoduše zlepšit své fotografie!* [online]. Copyright ©, [cit. 22. 02. 2018]. Dostupné z: <https://www.jaknafoceni.cz/wp-content/uploads//kompozice-zlaty-rez.jpg>
- **Obrázek 3** *301 Moved Permanently* [online]. Dostupné z: <https://365tipu.files.wordpress.com/2016/05/fibonaccispiral.jpg?w=660>
- **Obrázek 4** *Tipy jak fotit - Tajemství profesionálních fotografů* [online]. Copyright © [cit. 22. 02. 2018]. Dostupné z: http://tipyjakfotit.cz/wp-content/uploads/2014/08/shutterstock_305913236.jpg
- **Obrázek 5** *403 Forbidden* [online]. Copyright © [cit. 22. 02. 2018]. Dostupné z: https://cdn.pixabay.com/photo/2011/01/15/08/59/seagull-4514_960_720.jpg
- **Obrázek 6** Lonely Tree Snow Landscape Wallpaper WallChan. *We Heart It | Fashion, wallpapers, quotes, celebrities and so much more* [online]. Copyright © All images are copyrighted by their respective authors. [cit. 22. 02. 2018]. Dostupné z: <https://weheartit.com/entry/18997103>
- **Obrázek 7** *Simuvweb - Always beyond the limits...* [online]. Copyright © [cit. 22. 02. 2018]. Dostupné z: <http://www.simuvweb.wz.cz/glossary/glossgal/70300DOF300rl.jpg>